

## Kaptanlar Uyumaz

---

Ankara-Konya arası yolculuğumuz zahmetli ve meşakkatli geçti. Fakat bu meşakkat içinde baha biçilmez bir zevk de vardı. Çünkü yolun öbür ucu Bediüzzaman'ın menziline çıkıyordu. Meğer Bediüzzaman'a vâsıl olan yollar da güzelmiş, o yollarda çekilen çileler de...

Nihayet akşam saatlerinde Konya'ya vardık. Bir süre kaldık ve Hz. Mevlâna'yı da ziyaret ettikten sonra yeniden yola koyulduk.

Artık Konya gerilerde kalmıştı. Otobüsümüz düz yolda ilerliyordu. Uykum yoktu. Doğrusu gözüme uyku girmiyordu. Ama benden ve şoförden başka herkes uyumaktaydı. Ben şoförün arkasındaki koltukta oturuyordum. Saati baktım: Gecenin 2'siydi. Sabaha daha iki saat kadar vardı. Anlaşılan bu geceyi hep böyle uykusuz geçirecektim. Ama halimden şikâyetçi değildim. Hep etrafa bakıyordum. Yol boyunca ekili tarlalar, bitmek tükenmek bilmiyordu. Kâh bir köprüden geçiyor, kâh sağımızda ve solumuzda bir köye rastlıyorduk. Pencereden içeriye sızan hava hafif hafif gül kokularını hissettiriyordu.

Başımı kaldırıp ara sıra gökyüzüne, onun derinliklerinde serpilmiş yıldızlara, Samanyolu'na bakıyor, azamet-i İlâhiye'yi takdir ve senadan kendimi alamıyordum. Sonra boynum ve gözlerim yorulunca, tekrar öne, ileriye bakıyordum. Hele araba farlarının, karanlığın bağrına nurdan oklar yağdırmasını büyük bir zevk ve tefekkür içinde seyrediyordum.

Bu farların zifiri karanlıkla çarpışması nazarıma ibretli sayfalar açtı ve bana şu hakikatları tahattur ettirdi: Karanlıkla savaşıma ve onu altetmek topla, tüfekte değil, ancak ve ancak ziya ile, nur ile mümkündür. Karanlıklar, zulûmatlar, ne kadar koyu ve katmerli de olsa, hattâ cihanı da kaplasa, ufacık bir fener, hattâ bir mumun ışığı o zifiri karanlıkları delerek geçer. Demek ki, nuru rehber edenin her türlü karanlığı şimşekler gibi yarması ve menzil-i saadete ermesi mümkün ve mukadderdir. Böyle bir yolcu, aşılmaz zannedilen dağları, tepeleri aşar, varılmaz mesafeleri geride bırakır, engin ve balta girmemiş ormanları bir kahraman gibi geçer, bir şa'şaalı baharda çalkalanan asude gülistanlara erişir.

Evet, ışık ve nûr, cihanın menşei, hilkatın menbaıdır. Marifet ve fazilet de saadetin kaynağıdır. Bütün nebiler, müceddid ve mürşidler, zulûmatları hep ilimle, nurla, marifet ve faziletle aydınlatmışlar, karanlıkları, bütün nevileri ile birlikte defedip, etraflarına nurlar saçmışlardır.

Demek ki, cehalet ve taassubla, sefalet ve sefaletle, inkâr ve küfürle cihad, ancak nurla, irfanla, irşad ve ikaz ile olurmuş Bir ara hafifçe dalmışım. Arabanın bir kasise girmesiyle sarsıldım ve uyandım. Şoföre baktım, esniyordu. Belli ki uyku sıkıştırmıştı.

---

Biraz sonra ani bir direksiyon kırarak arabayı şarampole yuvarlanmaktan kıl payı kurtarınca, işin ciddiyetini hemen kavradım. Onu tatlı bir eda ile ikaz niyetiyle,

— *Herhalde, kaptanımızın uykusu geldi... Oysa kaptanlar uyumaz, dedim. Şoför,*

— *Doğru diye tasdik ve etti ve Allah muhafaza buyursun, kaza belâ göstermesin. İnsan aciz işte. Uykuya karşı koyulmuyor, dedi.*

Kendisinde bir kabiliyet, bir zekâvet hissettiğim bu şoföre, hem uykusunu dağıtmak hem de bâzı hakikatleri anlatmak niyetiyle şunları söyledim;

— *Evet, siz bir kaptansınız, her aile reisi, her köy muhtarı, her devlet reisi de bir kaptandır. Her peygamber, her müceddid, her mürşid de birer kaptandırlar... Hülâsa, herkes kendi âleminden, kendinden sorumlu bir kaptandır. Kaptan olmayan yok...*

Evet, kaptanlar gaflete düşmemeli, uyumamalı. Kaptan olmak güzel şey. Fakat, güzel olduğu kadar da mes'uliyetli. Kaptan, idaresi altında bulunan kişilerin maddî-mânevî hukukunu deruhte ettiğinin şuurunda olacak ve onları büyük bir himmet ve feragat duygusu ile gözetip kollayacaktır.

Kaptanlık mevkiinde oturan kişide bir takım sıfatların kâmil mânâda bulunması zaruridir. Meselâ kaptan sabırlı, cesaretli ve şevkli olmalıdır. Aksi halde, hâdisatın dalgalarını aşamaz ve ümitsizliğe düşer, hem kendi canını, hem de yolcularını tehlikeye atar. Pusulasız kaptan yönünü kaybeder, rotasını şaşır, kayalara, aysberglere bindirir. Kaptan, hem müteyakkız, hem müdebbir, hem de temkinli olmak mecburiyetindedir. Kaptan mahir olmalı fakat mağrur olmamalıdır. Sebeblere tevessülden sonra nefesine değil, Allah'a itimad etmeli, neticeyi O'ndan beklemelidir. Kaptanda bulunması gereken en önemli bir sıfat da **"Allah korkusu"**dur. Kaptanda toplanan bütün meziyetleri bir ağaca benzetirsek, Allah korkusu o ağacın kökleri hükmündedir. Ağaç, kökten beslendiği gibi, bu meziyetler de Allah korkusundan beslenir ve canlı kalır, semeredar olur. Kaptanın idaresi altındaki gemi bir nizamın mahkûmudur. Dolayısıyla kaptan, kendisinin de bir nizamın esiri olduğunun şuurunda olmalıdır. Ancak bu gibi yüksek hasletleri kendinde cem'eden bir kaptan, kendisini ve yolcularını sahil-i selâmete erİştirebilir...